

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Catalogvs Catholicorvm S. Scripturæ Jnterpretvm, Serie Librorvm Biblicorvm

Schottus, Andreas

Coloniae Agrippinae, 1618

Appendix, De Rabbiniis Hebræorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34853

APPENDIX DE RABBINIS.

SIXTI SENENSIS CATALOGVS EXPOSITORYM
HEBRAEORVM, SEV RABBINORVM, QVI IVDÆICA
lingua, & iuxta hebraicas traditiones diuinas lite-
ras exposuerunt.

Ivs V. PONT. Maximus, cum ante Pontificatum ei diuinitus collatum, amplissimo ac sacro totius Christianæ Inquisitionis senatui præfesset, anno humanæ salutis M. D. LIX. misit *Sixtum Senensem* Cremonam ad abolendos Thalmudicos Hebræorum libros, impiæ ac prodigiosæ doctrinæ; quos Iudæi ex omni ferme Italia in eam urbem, tanquam in commune Iudaicæ nationis asylum, contulerant. Cum igitur ea de causa cepisset diligenter euoluere vniuersas ipsorum Bibliothecas, & typographicas officinas, omnium, quæ tum in Italia erant, copiosissimas; reperit infinitum numerum Hebraicorum voluminum: Inter alia vero, infra scripta Hebræorum expositorum in diuinas scripturas commentaria: quorum cum aliquam mentionem apud nostros explanatores, præcipuè scholasticos, prius meminisset; libuit eorum nomina summatim colligere, & hic collecta in calce huius libri Appendicis loco subnectere. Sunt autem hæc:

Abraham, Esdræ filius, quem Hebræi *Aben Ezra* cognomine *Sapientem* vocant, natione Hispanus, Grammaticus, Philosophus, Astrologus, & Theologus magnus. Scripsit in totum vetus Testamentum libros XXI V. Nos tantum vidimus, inquit *Sixtus*, Commentaria in *Mosem* & *Prophetas*, impressa *Venetijs apud Bombergum*. Moritur in insula *Rhodo*, ubi celebris vixerat, anno 1217.

Abrahâ, Hispanus, scripsit in *Pentateuchum* expositionem, quâ vocauit, *Fasciculû myrrha*.

Abraham parizol explanationes emisit in *Iob*.

Abraham Saaua composuit commentû in *Pentateuchum*, quod *Zeror Amoz* appellatur.

Achai Goon, peruetustus interpres, in totum *Mosen* commentum, fecit, quod *Seelt-holtz*, id est *Quæsitæ*, dicitur.

Ammai explanationem scripsit in *psalmum* 19. cui titulû fecit, *de reconditis psalmi. 19.*

Bacaii composuit Commentarium magnum in *pentateuchum*, quod nuper *Iustinianus Venetys* excusit.

Beresith Rabba, seu *Raboth*, est commentarius in *Pentateuchum*, continens farraginem Hebraicarum explanationum, scripsit & in V. volumina, quæ Hebræi vocant *Chames Megliloth*, id est, in *Ruth*, *Esther*, *Ecclesiasten*, *Canticum* & *Threnos*.

Baruchias, quem, vt *Hieronymus* in commentarijs *Ecclesiastis* testis est, maximè admirantur Iudæi, scripsit in *Ecclesiasten* explanationes laudatissimas.

Chischia edidit explanationem in quinque libros *Mosis*, quæ *Chiztomi*, id est *Chischianica*, nuncupatur.

Chaubenaki, fictum est vocabulum, sonans modium puræ farinæ; sic Rabbi quidam inuominatus Commentaria sua in *Prouerbia Salomonis* inscripsit.

R. David Kimchi, filius *Rabbi*, *Ioseph Kimchi*, scripsit in *Psalmos*, & *Prophetas* suc-

DE SCRIPTORIE. HEBRÆIS.

Succincta iuxta literam commentaria; ex quibus nuper *Thomas Rhetus Anglicus*, transtulit Latinè expositiones in *Aggæum*, *Zachariam*, & *Malachiam*; Pellicanus vero; & *Paulus Fazius*, hæretici, explanationes in psalmos. Collegit etiam *Sciara scim*, hoc est *lexicon*, siue dictionarium radicum, seu vocum linguæ sanctæ, ex diuersis Rabbinis confarcinatum. Floruit circa annum salutis nostræ 1380.

Huillus Patriarcha scripsit in *Psalms*, & in *Esaiam* commentationes: quarum meminit *Origenes*, illi contemporaneus, in expositione psalmi xxxc. & in *Esaiam* Tom. 3. iisdem in locis eiusdem laudans explanationes.

Iacob minor Prologum magnum edidit in libros *Mosis*.

Teuda scripsit in totum *Mosen* Commentarium, *Minchalth Teuda* appellatum.

Ioseph cæcus, qui ferme annis trecentis floruit, post secundam templi destructionem, ut in *Octaplo* suo testatur *Aug. Nebiensis Episcopus*, edidit translationē Chaldaicā in *Psal.*

R. Ioseph Kimchi, Pater *Dauid Kimchi*, scripsit in *Pentateuchū*, cōmentaria in *psalmos*, & omnes prophetas, quæ inter cæteros libros, ad *Sixtū senensem* allatos, in membranis conscripta inuenit claruit circa annum Domini 1350.

Isaac Harmaa, scripsit cōmentarios in *Pentateuchum*, qui inscribuntur *Hekedath Ischac*, idest, sacrificiū *Isaac*. Scripsit item in *Chames megliloth*, idest in quinq; volumina *Ruth*, *Esther*, *Elclesiasten*, *Canticum*, & *Lamentationes*, cōmentaria.

Isaac Ben Schola collegit explanationē in *psalmos*, ex qua *Augustinus Nebiensis Episc.* multa transtulit in *Octaplo psalmoreum*.

Isaac Karo, *Syrius*, collegit, commentariolum in *Pentateuchum*, qui à *Iudæis* vocatur *Tholdoth Ischac*, idest generatio *Isaac*. Anno Domini 1550.

Isaac Nathan scripsit *Concordantias Biblicas*, ad similitudinē *Concordantiarū Latinarū*, quas *Hugo Carenfis* Cardin. in *Biblia* edidit. Hæ ab *Hebræis* vocantur *Iair Nathib*, hoc est, *Illuminans iter*.

Ismael scripsit in partem posteriorem *Exodi* Commentarium, qui dicitur *Mechilta*.

Leui Ben Gerson, Rabbiorum vltimus, scripsit Commentarios in *Pentateuchum* in *Iosue*, *Iudicum*, *Samuel*, *Regum*, *psalmos*, *proverbia*, *Iob*, *Prophetas*, & *libros historicos omnes*: quos excussit *Daniel Bomberg*, *Venetijs*.

Manahem à Rechanate edidit Commentarios in *Pentateuchū*, *Zioni* prænotatos: quorum cum mille fere exemplaria, innumeris *Thalmudistarum* impietatibus resecta, ad *Sixtum* fuissent perlata, mandante sacro *Romanæ Inquisitionis* Senatu, vnà cū alijs decem milibus *Thalmudicorum* scriptorum voluminibus, exusta fuerunt.

Massoreth, idest traditiones, & correctiones *Bibiæ*; Opus est diuersorum Rabbiorum, castigationes in *Biblia* continens.

Midras Theillim, est nomen Commentarij, quod complectitur *Rapsodias* explanationum diuersorum Rabbiorum in *psalmos*. Ex hoc *Augustinus*. *Nebiensis Episcopus*, Schola in *Octaplum psalmoreum* collegit.

Moyfes Aegyptius, filius *Maimoni*, scripsit doctissimum opus, quod nōre *Haneuchim*, hoc est, ducem errantium, inscripsit; in quo plurima diuinæ *Scripturæ* loca diligenter exponit. Ex hoc opere tam *Thomas*, quā cæteri *Theologi Scholastici*, varia testimonia ad enarrationem sex dierū producant. claruit circa annum Domini millesimum. De hoc apud *Hebræos* celebratissimū fertur elogiū, quod à *Moyse vsq; ad Moysen non surrexit alter Moyfes, sicut iste*: hoc est, quod à *Mose* legislatore vsque ad *Mosem Aegyptium* nō fuerit

fuerit, vllus huic Moyfi eruditione conferendus. Hunc Iudæi *Rambam*, hoc est, *Rabbi, Moysen, Ben Maimoni* vocant, nomen ipsius, ac dignitatis ipsius, & patris ipsius vnico vocabulo, ex quatuor capitalibus earundem appellationum literis composito, perstringentes. Quod & in plerisque alijs Rabbiorum titulis facere solent.

Moses Gerundensis, Ben Nehemian scripsit in *Pentateuchum*, & in *Iob* Commentaria erudita huic Iudæi, inter *Kabalistas* vltimi temporis primas tribuunt.

Moses Hadarsan edidit Commentaria in *Genesim*, & in *psalmos*; quorum centones adducit *Nebiensis* Episcopus in octaplo psalorum.

Pesiktha hoc est determinatio, nomen peruetusti Commentarij est, ignotum habentis auctorem: quod tres posteriores libros *Mosis* exponit.

Saadias Ben Sion scripsit Commentarios in *Danielem*, à *Bombergo* excusos, *Venetijs*.

Salomon Iarchi, Gallus, quem Iudæi, composito ex mitialibus literis nomine, *Raschi* vocant, *Isaac* filius. Inter recentiores primus scripsit Commentarios in tota *Biblia*: estque apud suos vir magnæ auctoritatis. Citatur hic aliquando à nostris Scholasticis explanatoribus, præcipuè verò apud *Lyranum*. Claruit circa annum Domini millesimum.

Sichasirim pirus, hoc est cantici canticorum explanatio, ab incerto auctore collecta.

Sifra, id est, *Liber*, nomen est vetusti Commentarij super *Leuiticum*, cuius autor ignoratur; quem vulgus Iudæorum appellat *Thorath conim*, hoc est *lex sacerdotalis*.

Sifri nomen est antiqui commenti super posteriorem partem libri *Numerorum*, & totum *Deuteronomion*. Cuius auctor per excellentiam *Rab*, id est magister appellatur.

Simeon filius *Iocharij*, inter Iudæos expositores vetustissimus, scripsit ante Christum natum volumen ingens in *Pentateuchum*, *Zoar* nuncupatum, cuius duo millia exemplaria in officina typographica *Cremonensi* excusa inuenit *Sixtus*, & iam ab Hispanis militibus incendio destinata, seruauimus.

Simeon Ben Ioachim super *Leuiticum* amplissimum volumen scripsit; in quo pænè omnium rerum naturas discutens, ostendit, quomodo *Moyse* secundum triplicis mundi conuenientiam, & rerum naturam, arcam, tabernaculum, vasa, vestes, ritus, sacrificia & reliqua mysteria ad Deum, & virtutes cælestes placandas, & ad expiandum hominem, horum imaginem ordinauit. Idem composuit in omnes viginti quatuor veteris instrumenti libros *Ialcut*, id est collectanea, quæ *Simoni* hoc est *Simonica*, inscribuntur.

Thargum, id est translatio, & Paraphrasis, præsertim de lingua Hebraica in Chaldaicam: magne apud Hebræos auctoritatis est. Iudæi enim ex captiuitate *Babylonica* in qua linguæ sanctæ obliti fuerant, redeuntes alienam linguam in *Palæstinam* reportarunt, nempè *Chaldaicam* siue *Syriacam*, quam didicerant in *Chaldæa*: eaque vsi sunt in terra sua, etiam tempore *Christi*, atque in eam trãstulerunt legem *Mosaicam*, Prophetas priores & posteriores. Authores huius Interpretationis fuerunt *Onkelos*, qui *Pentateuchum* vertit. *Jonathan*, qui & legem, & Prophetas transtulit; *Rabbi Ioseph*, qui vertit *Psalterium, Prouerbia, Iob, Ecclesiasten, Cantica, Ruth, Esther*. &c.

Hanc *Franciscus Ximenius*, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis affirmat esse in *Pentateucho* sinceram, ac fidelem; in cæteris vero diuinæ scripturæ voluminibus nugacem.